

Slovenski dom

Štev. 295

V Ljubljani, v ponedeljek, 28. decembra 1942-XXI

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provinzia Italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Vojno poročilo št. 946

Uspešni letalski nastopi na vsem afriškem bojišču

Italijansko uradno vojno poročilo št. 946 pravi: Naša letala so hudo napadla zbirališče motor-
nih vozil v pušavskih pasovih južne Libije. Zna-
no število vozil je bilo zažganih in uničenih.

V Tunisu so osne čete utrdile zasedbo postoj-
ank, ki so jih zavzele prejšnje dni. V uspešnih na-
stopih smo ujeli vojake ter zaplenili orožje in
strelivo.

Med uspešnim nočnim nastopom so italijanska
letala napadla pristališče v Boni. Nemški lovci so
brez vsake lastne izgube uničili 7 letal v bojih,
10 drugih pa na tleh.

Vzdolž obale Francoske severne Afrike so na-
ša strogolavna letala kljub močnemu protiletal-
skemu odporu napadla angleško-ameriški konvoj.
En parnik je bil zadet iz letala, ki ga je vodil
poročnik Caio Turini, in se je takoj potopil, druga
trgovska ladja pa je bila iz drugega letala zadeta
tako hudo, da jo je treba zadržati za izgub-
ljeno.

Sovražnik je bombardiral Tunis in Bejrto, ne
da bi bil povzročil omembe vredno škodo. Pet
štirimotornih letal je sestrelilo obrambno topništvo.

Naša torpedovka pod poveljstvom korvetnega
kapitana Bernardina Farine je na Sredozemskem
morju potopila nasprotnikovo podmornico.

Pri nastopu naših torpednih letal zoper na-
sprotnikov konvoj ob obali francoske Severne
Afrike, o katerem poročila današnje uradno po-
ročilo, so se odlikovali naslednji piloti: pod-
poročnik Italo Anedda, poročnik Josip Cimicchi,
podporočnik Meo Gelfera.

Sovjetski napadi med Volgo in Donom ter v Stalingradu zavrtnjeni

Hude ruske izgube pri Velikih Lukih - V Tuniziji zavzete nove postojanke
Močne zavezniške letalske izgube v Alžiru

Hitlerjev glavni stan, 28. decembra. Nemško
vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno
vojno poročilo:

Na področju Tereka so bili sovjetski napadi
šibkejši kakor v prejšnjih dneh. Izločitvene postoj-
anke nasprotnika so bile razdejane deloma že
s topniškimi ognjem.

Sovražnik napadi med Volgo in Donom ter na
področju Stalingrada so bili odbiti.

V velikem kolenu Dona so vrgli pehotni in
oklepni oddelki v napredujočem protinapadu bolj-
ševeke dalje proti severu in zavzeli številne kraje.
Močnejša sovjetska skupina sil, obstoječa tudi iz
oklepnega orožja, je bila obkoljena. Nemške, ita-
lijanske in romunske letalske sile so na težišnih
bojnega delovanja uspešno posegale v borbe na
kopnem.

Sovjetski krajevní napadi in sunki na sred-
njem in severnem odseku bojišča so se izjalovili.
Dnevni in ponočni napadi nemških bojnih letal so
bili usmerjeni na sovjetske izločitvene postojanke
in železniške cilje.

Pri dalje trajajočih hudih borbah za oporišče
Velike Luki je utrpel nasprotnik spričo trdovrat-
ne nemške obrambe izredno hude izgube.

Na Laponskem so bile železniške naprave v
Kandalakši napadene v nizkih poletih in so bila
na njih povzročena velika opustošenja.

V Tunisu so nemške in italijanske čete utri-
dile novo osvojene postojanke ter pripeljale po

uspešnih nastopih napadalnih oddelkov ujetnike
in plen.

V letalskih bojih na tuniskem bojišču in pri
težkih napadih nemških letalskih oddelkov na le-
talska oporišča v Alžiru je bilo 26. decembra uni-
čeno 17 angleških letal, med njimi številni težki
bombniki. Poleg tega je nasprotnik izgubil pet
letal pri letalskih napadih na Bizerto in Tunis.
Pri nočnih poletih nemških bojnih letal proti al-
žirski obali je bila hudo zadeta velika nasprotna
prevozna ladja.

Japonski ministrski predsednik o doseženih uspehih in bodočih nalogah japonske vojske

Tokio, 28. decembra. s. Mornariški mini-
ster Šimada je podal v parlamentu pregled
mornariških nastopov cesarske mornarice v
zadnjih mesecih. Najprej je poudaril uspehe
druge bitke pri Salomonovem otočju in drugih
manjših spopadov, ki so vsi prinesli sijajne
zmage cesarski mornarici, nato pa dejal, da so
se konec preteklega oktobra ostanke nasprotni-
kovske mornarice pojavili blizu Santa Cruz,
kjer se bje tako imenovana bitka za južni

razlogi in položaj bo o pravem času razčiščen.
Očitno je angleška vohunska služba s svojim de-
janjem tolmačila misel predsednika Roosevelta.

Japonski mornariški minister podal natančen seznam vseh nasprotnikovih izgub

Tokio, 28. decembra. s. Mornariški minister
Šimada je imel v poslanski zbornici govor, v ka-
terem je tudi naštel nasprotnikove izgube v bro-
dovju: 11 oklepnih ladij, 11 letalonosilk, 46 kri-
žark, 48 rušilec, 93 podmornic ter 54 drugih voj-
nih ladij s skupno 1.100.000 tonami. Ta skupna
številka predstavlja 38 odstotkov celotnega an-
gleškega, ameriškega in holandskega brodovja.
Poleg tega je bilo poškodovanih 9 oklepnih ladij,
4 letalonosilke, 19 križark, 23 rušilec, 60 pod-
mornic ter 39 drugih vojnih ladij. Nasprotno tr-
govsko brodovje je izgubilo 424 ladij s skupno
2.270.000 tonami. Zajetih pa je bilo 19 vojnih
ladij in 503 trgovske. Japonsko mornariško letal-
stvo je sestrelilo 3353 nasprotnih letal.

Ameriška letala kršijo portugalsko nevtralnost

Lizbona, 28. decembra. s. Veliki oddelki
ameriških letal so včeraj leteli vzdolž portu-
galske obale v smeri proti jugu. Nekaj letal
je preletelo portugalski zračni prostor. Pri
kraju Villa Donde na severnem Portugalskem
je ameriški dvomotorni moral zasilno pristati.
Piloti so internirani.

Papeževa božična poslanica o načelih bodočega notranjega reda na svetu

Vatikansko mesto, 28. decembra. s. Po stari
navadi je sv. oče Pij XII. na dan pred božičem
spravedl kardinalski zbor z zastopniki rimskih
prelatov, ki so mu prišli voščiti božič. Skupna
čustva vseh je izrazil kardinal dekan, ki je
papežu izrekel dana voščila, za katere se je
sveti oče zahvalil. V zahvali je dejal, da nje-
govo srce od leta do leta bolj čuti nasprotje
med sporočilom, ki prihaja iz betlehemske vot-
line, ter med tistim, ki prihaja iz sedanjega po-
lozaja. Kardinalski zbor se že četrty zbira
okoli njega v vojni. V drugih časih je bilo
snidenje namenjeno samo kardinalom in papež
je govoril o najvažnejših vprašanjih, ki se ti-
čejo Cerkve na svetu. Danes so vprašanja, ki
jih postavlja vojna, številna in pereča. Zaradi
tega je papež poudaril, da je potrebna zdravi-
vilna preosnova. A človeštvo se pod vplivom
strasti pogosto zateka k nadomestkom, namesto
da bi si prizadevalo za vrnitev k resnici. Če
hočemo pravo preosnovo, se moramo zateči k
virom resnice, ki varuje socialno življenje. Za-
radi tega je treba želeči, da bi božja previdnost
pokazala ljudstvom pot, ki drži k splošni elegi.
Na koncu je papež podelil apostolski blagoslov.

Vatikan, 28. decembra. s. Nj. Svetost Pij XII.
je za božič govoril po radiu svetu iz svojega stu-
dija. Potem ko je opozoril, da je njegova zadnja
božična poslanica podala načela za mednarodni
mir v skladu z božjimi določili, je dejal, da se ho-
če ta dan baviti z osnovnimi načeli za notranji
red držav in narodov. Mednarodni odnosi in no-
tranji red so nujno povezani, zato vodita družbeno
življenje dva osnovna elementa: sožitje v redu
in sožitje v miru. Očrtal je bistvo obeh elemen-

tov in je prešel nato na pravno ureditev družbe
in njenih smotrov.
Če hoče družbeno življenje, kakršno zapove-
duje Bog, doseči svoj cilj, mu je bistveni pogoj
pravni red, ki mu lahko služi kot zunanja opora,
zavetje in varstvo, red, ki mu ni naloga obvlado-
vati, temveč služiti, krečiti in množiti življenjsko
silo družbe v obilni mnogoličnosti njenih ciljev
ter povesti do izpolnitve vse poedine sile v mi-
roljubni tehniki, varujoč jih s primernimi in po-
štenimi pripomočki zoper vse, kar je njihovemu
pravnemu razvoju v škodo.

Papež je nato govoril o mirnem sožitju ter o
skladnosti med mirom in delavnostjo, elemento-
ma, ki si ne nasprotujeta, temveč skladno ujemata
za vsakogar, ki veruje v lepoto in nujnost duhov-
nega značaja družbe in v plemenitost njegovega
ideala. Cerkev, ki so jo vedno gibal verski mo-
tivi, je obsojala razne sisteme marksističnega so-
cializma in jih obsoja tudi danes, ker je njena
dolžnost in pravica, da obvaruje človeštvo tokov
in vplivov, ki ogrožajo njegovo večno rešitev.
Toda cerkev ne more prezreti, da zahteva člove-
ško dostojanstvo kot temeljno naravno pravico v
življenju pravico do izkoriščanja zemeljskih do-

brin, čemur ustreza osnovna dolžnost, da se po
možnosti vsem ljudem omogoči zasebna lastnina.
Pozitivna pravna načela, ki urejajo zasebno last-
nino, se lahko spreminjajo in utegnejo dovoljevati
bolj ali manj omejeno uživanje teh dobrin. A če
hočejo pomagati za splošno pomirjenje, morajo
preprečiti, da bi se delavec, ki je, ali ki bo dru-
žinski oče, obsodil na gospodarsko odvisnost in
hlapčevanje, ki sta nezdružljiva z njegovimi ose-
bnimi pravicami.

Papež je govoril o nekaterih osnovnih točkah
za ureditev in pomirjenje človeške družbe, o do-
stojanstvu in pravicah človeške osebnosti, o var-
stvu družbenih edinic, zlasti družine, o dostojan-
stvu in pravici do dela, kar je vse poleg pravične
plače, ki naj ustreza potrebam delavca in njegove
rodnine, pogoj za ohranitev in izpolnitev druž-
benega reda.

Ko je nazadnje omenil sedanjo svetovno voj-
no in obnovno družbo, je dejal, da pomeni ta vojna
rušitev socialnega reda, ki je za lažnivo krinko
skrival svojo usodno slabost in svoj nebrzdani po-
hlep po dobičkih in oblasti. Pij XII. je končal s
klicem vsem, naj verujejo v Odršenika sveta. Na-
to je podelil svoj apostolski blagoslov.

Zmagovit nastop italijanskih torpednih letal

Vojni odsek, 28. decembra. s. Italijansko le-
talstvo je močno prispevalo v nastopih, ki so se
razvili v predpretekli noči v Severni Afriki ter nad
zahodnim Sredozemljem. Čeprav je bilo vreme v
eplošnem zelo neugodno, so bombniki v nizki vi-
šini prileteli nad Bono, ki je bila skoraj vesa po-
krita z gostimi oblaki. Italijanski letalci so izkori-
stili nekaj jasnin ter eo v medlem luninem svitu
nekajkrat natančno zadeli pristaniške naprave. Po
bombnih zadetkih so letalci opazili eksplozije in
plamene, ki so švigili iz pogodenih ciljev. V isti
noči je oddelke torpednih letal odletel proti za-
hodnim obalam francoske Severne Afrike, da bi
napadli skupino angleških in ameriških ladij, o
katerih je bilo javljeno, da plujejo severozahodno
od Rta Boucarona. Čeprav je bilo vreme še zmeraj
prav slabo in eo nad ladjami viseli gosti deževni
oblaki, tako da je bilo letanje hudo otežavljeno, je
dvoje letal zapazilo ladje na 37° in 12' severne
širine ter 6° ter 5' vzhodne dolžine. Komaj sta se
letali približali ladjam, ko je začelo protiletalstvo
zelo močno streljati. Vendar pa ni moglo ovirati
napadajočih letal, ki so se zelo spretno in izredno
hrabro spustili nad vodno gladino in se močno
približali ciljem.

Letalo, ki sta ga vodila poročnik Caio Tredici
in podporočnik Italo Anedda, je s torpedom zadelo

enoto srednje tonaže, ki eo jo videli, kako se je
potopila. Drugo letalo pa sta krmarila poročnik
Giuseppe Cimicchi in podporočnik Leo Gelfero.
Zadelo je 5000 tonski parnik, ki je bil hudo po-
škodovan. Se pri povratku so ladje hudo obste-
ljevale napadajoči letali. Vendar pa sta se v redu
vrnili na vzletne postojanke, čeprav sta imeli ve-
like težave pri letanju zaradi slabega vremena.
Poročnik Caio Tredici je odnesel svojo prvo zmago
nad nasprotnikom na morju, poročnik Cimicchi, ki
ga navaja uradno vojno poročilo, ima za seboj že
več zmagovitih nastopov. Obe posadki spadata v
skupino torpednih letalcev, ki se je v sedanjih na-
stopih nad zahodnim Sredozemljem prav posebno
odlikovala.

Čangkajškova žena prosi v Ameriki pomoči

Lizbona, 28. decembra. s. Iz Washingtona
poročajo, da naj bi bila Čangkajškova žena, ki
je zdaj v Ameriki, ameriški vladi povedala, da
je položaj njenega moža na Kitajskem moč-
no omajen, ker njegovi generali ne zaupajo
več angleškim in ameriškim zaveznikom ter nji-
hovim obljubam o večji pomoči. Pripomnila naj
bi bila, da Kitajska ne bo mogla več biti ko-
položaju, če Združene države ne bodo takoj iz-
polnile svojih obljub v taki meri kakor se
spodobí.

Seja japonske zbornice

Tokio, 28. decembra. s. Japonska zbornica
je na plenarni seji poslušala poročila mini-
strov o nastopih v prvem vojnem letu, nasto-
pih, ki so se končali z vrsto sijajnih zmag za
japonske sile. Potem je enoglasno sprejela re-
solucijo, ki izreka zahvalo domovine in zbor-
nice oboroženim silam za delo, ki so ga opra-
vile na bojiščih. Nato so nekaj minut počakali
v zbrani tišini. Zbornica je potem sejo odložila
do 21. januarja, toda s pridržkom, da se bo
sešla tudi poprej, če bi bilo potrebno.

Izkrcanje ameriške vojske v Dakaru

Rim, 24. dec. s. Oficialna angleška agencija
objavlja, da so ameriške čete nenadoma in po-
vsem na tihem prispele v Dakar in se takoj
lotile posla. Ameriški admiral Glassford in dru-
gi častniki so gostje krajevnih francoskih obla-
sti, vojaštvo pa je nastanjeno po vojašnicah
francoske vojske. Vredno je naglasiti v zvezi
s tem, da je generalni guverner te kolonije
Boisson, ki ni zadnji v dolgi vrsti izdajalcev
zi ljubezni do dolarja, izjavil nedvoumno in
svečano, da ne bo noben tuji vojak stopil na
tla Francoske zapadne Afrike, ko pa je prišlo
do izkrcanja Američanov proti vsemu razpolo-
ženju domačega prebivalstva, je pohitel, da je
samega sebe ponižal v ponižnega slugo in pre-
skrbel ameriškim častnikom in vojaštvu nai-
lepša bivališča, kar jih premore Dakar.

Vesti 28. decembra

Francoski tisk objavlja novice o umoru admiral-
a Darlana z zelo vidnimi naslovi ter naglašja, da
je Anglija dosegla svoj namen. Listi ugotav-
ljajo, da je ta umor delo »Angleške vohunske
službe«. »Petit Parisien« piše, da je odstrani-
tev Darlana izzvala v Londonu neprikrito za-
dovoljstvo, medtem ko so v Washingtonu za-
radi te vesti osupli.

torji. Sleherno zasedeno ozemlje ima svojo upravo,
ki je v skladu z navadami in krajevnimi potre-
bami. Uspehi tega načina upravljanja so v sleher-
nem pogledu zadovoljivi. Vsi napori teže za tem,
da se pospeši izkoriščanje gospodarskih zakladov
in vseh bogastev južnih pokrajin, pa ne le za po-
trebe obrambe imperija, pač pa tudi za popra-
vilo vojne škode in za ustvaritev novega boga-
stva. General Tojo je končal svoj govor z jasnim
zatrditvijo, da se bo japonskim silam pod vo-
dstvom cesarja in ob tesnem sodelovanju pomor-
skih sil ter ob navdušenih podpori milijonov zve-
stih cesarskih podanikov posredilo izvesti vse stra-
tegične načrte in doseči končno neizogibno zmago.

Admiral Darlan umorjen - general Giraud njegov naslednik

Temna ozadja zahrbtnega političnega umora v francoski severni Afriki

Rim, 28. dec. s. Francoske oblasti v Alžiru so
objavile 24. decembra naslednje uradno poročilo:
Admiral Darlan, visoki komisar za Francosko
severno Afriko, je bil danes popoldne umorjen.

Morilec je bil na mestu prijat.

V Alžiru vlada popoln red navzlic splošnemu
ogorčenju prebivalstva. Morilca so takoj zasilili,
toda njegovega imena še ne vedo.

Iz nadaljnjih informacij se zdi, da je atenta-
tor degaulističen Francoz v službi angleške vo-
hunske službe.

Rim, 28. dec. s. Uradno poročilo, ki so ga
objavile francoske oblasti v Alžiru, ugotavlja, da
je bil morilec Darlana pred vojaškim sodiščem
obsojen na smrt.

Rim, 28. dec. s. Reuter objavlja iz Alžira, da
je bil Darlanov morilec ustreljen.

Tanger, 28. dec. s. Agencija Reuter poroča iz
Alžira, da je francoski imperialni svet za severno
Afriko generala Giraudja uradno določil za
naslednika admiralu Darlanu in mu dal naslov vi-
sokega komisarja za Francosko severno Afriko ter
vrhovnega poveljnika tamkajšnjih kopnih pomor-
skih in letalskih sil. Za podkomisarja je bil ime-
novan general Bergeret.

Iz vseh teh poročil, ki jih daje angleška urad-
na agencija, je jasno razvidno, da je do umora
Darlana, ki ga je organizirala in izvedla angle-
ška vohunska služba, prišlo s privoljenjem ame-
riške vlade, ki ni zahtevala drugega, kakor da se
otrese izdajalskega admiral, potem ko se ga je
poslužila. — Velja pripomniti, da je predsednik
Roosevelt v odgovoru na pripombe zaradi polo-
zaja v Francoski severni Afriki, nastalega posplet-
ka generala Eisenhowerja z admiralom Darla-
nom, dejal, da temu ni treba pripisovati preveč po-
mena, zakaj vse te stvari narekujejo le prehodni

Delavnost Dopolavora v božičnih praznikih

Iz zadnjega tedenskega poročila, ki ga je izdalo vodstvo ustanove, je razvidno, da je bila delavnost Pokrajinskega Dopolavora tudi pred božičnimi prazniki zelo živahna, tako za pripadnike Oborožene Sile kakor za dopolavoriste.

Dne 14. t. m. je bila v sedežu Dopolavora Fašijev v Ljubljani filmska predstava za člane, v Ribnici pa filmska predstava za pripadnike Oborožene Sile.

Dne 15. t. m. je vodstvo Pokrajinskega Dopolavora v Ljubljani izročila Dopolavoru za Oboroženo Sile v Kočevju radijski sprejemnik znamke »Magnadine«, poveljništvu 2. čete 105. bataljona Črnila Sraje pa sprejemnik znamke »Phnola« v 70 zavrtov piškotov ter posodi antipast znamke »Ampelea« v vrednosti 598 lir. Poleg tega je vodstvo podarilo še 276 zavojev s piškoti v vrednosti 750 lir številnim oddelkom ob železniški progi.

Dne 17. t. m. so bile prirejene tri filmske predstave: v Kočevju in v Ribnici po ena za pripadnike Oborožene Sile in ena za vojaške, ki se zdravijo v 254. poljski bolnišnici.

Dne 18. t. m. so bile prirejene filmske predstave za ranjene in bolne vojaške v vojaški bolnišnici v Ljubljani, za vojaške v Ribnici in za dopolavoriste v Kočevju.

Dne 20. t. m. je bila v dvorani sedeža v Ljubljani filmska predstava za slovenske dopolavoriste, ki ji je sledila predstava za pripadnike Oborožene Sile. Istega dne so dajali še štiri filmske predstave: dve v Ribnici, eno v Kočevju in eno na Vrhniki; vse za pripadnike Oborožene Sile. Poveljništvu 1. skupine 1. topniškega polka »Alpskih strelcev« pa je bilo izročenih 620 zavojev s piškoti in 99 litrov žganja v skupni vrednosti 1449,50 lir.

Dne 24. t. m. je dospela v Ljubljano družba za razne umetnosti »Carusi Riccili«, ki bo dajala vrsto pestrih predstav za pripadnike Oborožene Sile v dvorani sedeža in po vojašnicah.

Poleg navedenih umetnostnih nastopov so bili številni vojaški vsak dan pokrepani v okrepevalnici ustanove na glavni železniški postaji, v kantini na Taboru pa so med nje razdeljevali živila.

Umetnine so bile lepa božična darila

Ljubljana, 28. decembra.

Čeprav smo praznovali letošnje praznike v znamenju vojne, smo ohranili še vedno naše lepe stare običaje, ki smo jim skušali biti zvesti tudi letos. Poleg drugih običajev, je bilo od nekdaj v navadi tudi božično obdarovanje.

Že več let sem je zelo lepa naša navada, da obdarujemo drage nam osebe s knjigami. Naš knjižni trg je poleg starih zalog in luk-suznih izdaj iz prejšnjih let sedaj razpolagal z mnogimi novitetami in pod marsikaterim božičnim drevecem je bilo položeno lepo knjižno darilo, n. pr. celotne zbirke »Naše knjige«, »Slovenšev knjižnice« in podobnih izdaj. Kdor je tako obdaroval, je gotovo razveselil obdarovanca. Prav tako so zadeli žebelj na glavo oni, ki so poklonili umetnine naših domačih umetnikov.

Omeniti smojemo že v naših prejšnjih člankih, kako velika je bila umetniška produkcija slo-

venskih likovnih umetnikov in koliko razstav smo doživeli v Ljubljani. Tudi obisk pri teh razstavah je bil prav časten in marsikdaj rekorder. Isto velja tudi za predbožični ogled petih razstav, ki so bile prirejene v Ljubljani te dni. Zanimivo je, da je bila na teh razstavah tudi dobra kupčina. Nekateri umetniki so prav zadovoljni s prodajo in res se je bilo čuditi znatnemu zanimanju občinstva za umetnost.

Praznovanje božičnih praznikov je pokazalo, kakaj to zanimanje. Ljudje so spoznali, da so umetnine primerna darila ter so jih tudi v ta namen kupovali in poklanjali kot božična darila.

Marsikdo je bil vesel, ko je dobil v dar lepo sliko ali kip, opremljen z božičnim voščilom. Lepšega darila si res ni mogel misliti.

Prav je tako. Ikoli pa so veseli tega tudi naši umetniki, ne samo za božič, temveč tudi, ker vidijo, kako se ugled naše umetnosti v splošnosti širi in dviga.

—r.

Šubert – klubski prvak Hermesa

115 igralcev na Hermežanskem klubskem prvenstvu - Prvaki v posrednih skupinah: Šubert, Berce, Trošt in pa Sterletova

Hermežanska table-tenis sekcija je priredila v soboto in v nedeljo klubsko prvenstvo za letošnje leto. Ni dvoma, da ima sedaj Hermes v Ljubljani prvo besedo, pri čemer ima največjo zaslug vodstvo te sekcije, ki je v izvrstnih rokah. Kot vsi turnirji od zdaj, ki so bili prirejani po Hermežanskih funkcijah, tako je tudi ta dvodnevni turnir za klubsko prvenstvo imenitno uspel. Za tekme se je prijavilo kar 115 klubovih igralcev in tudi vsi ti so nastopili. Ze samo dejstvo, da na klubskem prvenstvu nastopa čez 100 igralcev, pove več kot dovolj. Mirno lahko trdimo, da se je namizni tenis trdno zasedel v našem mestu in da bo dal še izvrstne igralce iz svoje serede.

Prvenstvo je bilo razdeljeno na štiri kategorije: seniorji, potem seniorji, ki se še do zdaj niso plasirali na vidnejša mesta v dosedanjih nastopih, juniorji do 15. leta in pa dame. V prvi skupini je nastopilo 50 igralcev, v drugi 45, juniorjev je nastopilo 16, dame pa 4.

S tekami so začeli že na Stefanovo. Prvo veliko presenečenje tega dne je bilo, da je Strojnik izgubil proti sicer do zdaj še malo poznaneemu Šubertu, ki pa je v teku vsega Hermežanskega dogajanja pokazal, da je cel mož in je gladko odpravil vse, od slabih pa do najboljših in si priboril, po nekaterih trdih borbah tudi klubsko prvenstvo za letošnje leto. Šubert je torej premagal Strojnika z 2:0. V nedeljo je bilo na sporedu še nekaj presenečenj: Dular je premagal Milanovića, in prav tako je bil spet Šubert zmagoval nad Bogatajem, kateremu so vsi pripisovali, da si bo priboril klubsko prvenstvo. V finalne borbe so se plasirali v A skupini naslednji: Bogataj, Šubert, Poženel in Dular. Vse finalne tekme so bile zanimive in je še zadnja borba med Dularjem in Šubertom odločala ne samo o plačemanju teh dveh, ampak o vsej razpredelnici. Od igre teh dveh je bilo tudi odvisno, ali bo Bogataj klubski prvak ali ne bo. Če bi zma-

gal Dular, bi pripadlo klubsko prvenstvo Bogataju, tako je pa lovoriko pobral sam Šubert, ki si je prvo mesto tudi zaslužil.

Finalne tekme v A razredu:
Bogataj : Dular 21:18, 21:17;
Šubert : Poženel 21:15, 16:21, 21:19;
Poženel : Dular 21:17, 19:21, 16:21;
Bogataj : Šubert 19:21, 21:14, 15:21;
Bogataj : Poženel 21:14, 14:21, 21:12;
Dular : Šubert 8:21, 15:21.

Vrstni red v tej skupini je bil naslednji: Šubert, klubski prvak: Bogataj, Dular, Poženel, Strojnik, Berce, Kastelic, Milanović, Ulčar.

V damski skupini so nastopile samo štiri Hermežanke. Prvo mesto so vsi pripisovali Bricljevi, ki pa tokrat in imela dneva. Naslov klubske prakinje ji je odnesla Sterletova, ki je v finalni borbi premagala samo favoritinjo. Vrstni red pri dekletih je bil takle: Sterletova, Bricljeva, Keržetova in Smerečeva.

Sterletova je premagala v finalni borbi Bricljevo z temle rezultatom: 21:7, 19:21, 21:18.

Tekme v B skupini
45 igralcev je nastopilo. Krog najboljših se je vedno bolj ozil. Končno so ostali le še štirje najboljši. V finalni tekmi je Berce premagal svojega najhujšega tekmeca Šuberta z 9:12, 21:15, 21:19.

Vrstni red v tej skupini: Berce, Šubert, Ciglic, Podrebršek.

Juniorji: Nastopilo jih je 16. Vsi so morali biti stari manj ko 16 let. Najostrejša je bila borba v finalni tekmi med Troštom in Tušarjem, ki jo je prvi odločil v svojo korist z rezultatom 21:18, 19:21, 21:16. Vrstni red: Trošt, Tušar, Marolt in Pičman.

Ob koncu tekmovalja so bila razdeljena najboljšim lična in praktična darila kot krasno ogledalo, nalivna peresa, denarnice, nekaj športnih knjig, zmagovalci je prejel v last lep pokal, ki ga je darovala tvrdka Eberle.

Še je čas za gnojenje sadnega drevja

Ljubljana, 28. decembra.

Ako so morda imeli obdelovalci zemlje pred kakšnimi 10 leti pomisleke proti sadjarstvu, češ da se sadjarstvo le slabo izplača ali sploh ne, so dandanes povsem drugega naziranja. Res je bilo nekoč po mestih slabo povpraševanje po sadju, ter ni bilo tako cenjeno kot druga živila in ga je uživala prav za prav le mladina, pa še to v mali meri — je danes povsem drugače. Prvič je odpadla konkurenca čezmorskega sadja, drugič pa je konzum sadja tako narasel, da more sadjar vse pridelano blago res vnovčiti, kar se je izkazalo zlasti letos, čeprav smo imeli tako obilno sadno letino. V mnogih primerih donaja sadjarstvo mnogo več kakor druge panoge, n. pr. vinogradništvo. Sadjarstvo pa se bo tudi v bodoče izplačalo, ko bo dovolj drugih živil. Toda sadje bo moralo biti prvovrstno in dobro odgojeno. Sadike bodo morale biti dobrih vrst in naborjene iz dobrih razsadnikov. Sadna drevesca moramo negovati, t. j. obrezovati, okopavati, očistiti mah in varovati pred škodljivci, zlasti pa moramo sadna drevesa dobro gojiti.

Za gnojenje sadnih dreves je sedaj še vedno čas, zlasti ker ni toliko dela na polju. Sadna drevesca sprejemajo hrano iz zemlje s pomočjo drobnih koreninice. Te koreninice rastejo na koncu debele korenine ter se razraščajo na široko, tako da so te fine koreninice pri starejšem drevesu zelo na široko razpredene.

Poprej so mislili, da je za gnojenje starejšega drevesa dobro, če ga gnojimo pri debli samem. To pa ni pravilno, ker so v neposredni bližini debele samo debele koreninice, ki niso sposobne sprejemati hrane iz zemlje. Vlaknate koreninice, ki pridejo tu v poštev, se razprostirajo v zemljskem obodu krošnje same, ter se 1 in pol m izven tega oboda.

Čim slabša je zemlja, tem bolj razpredene so koreninice sadnega drevesa, ker je drevo prisiljeno, da si išče potrebno hrano daleč naokoli. Jasn je torej, da moramo sadno drevo gnojiti v obodu krošnje in v kolobarju 1 in pol m tega oboda, ne pa tako, kot so prej gnojili — namreč pri debli samem.

Koreninice višnje in slive se nahajajo blizu zemeljske površine, medtem ko so koreninice jablane, hruske, češnje itd. globlje v zemlji. Ni dobro enostavno izkopati jama in v to jama naskuti gnoj, temveč ga moramo lepo posuti in zakopati. Pri sadnem drevju z globljimi koreninami in na težki zemlji moramo gnoj zakopati 20 do 30 cm globoko. V rahli in lahki zemlji pa je dovolj, če gnoj premešamo z zemljo. Ako so sadna drevesa že tako velika, da se veje krošnje že

stikajo, potem je najboljša, da gnoj nasujemo po vsej površini ter ga zakopljemo, ako pa orjemo, da gnoj zaorjemo. Pri mladih sadnih drevesih, pa moramo gnoj samo posipati, tudi do debele samega in do oboda krošnje.

Za gnojenje je najboljši hlevski gnoj, ki ga moramo zakopati, ako pa imenjemo umetno gnojilo, je najboljša univerzalno gnojilo, ako ga še dobimo. Gnojili moramo v teku zime, tako da gnoj do spomladi sprhni. Kakor vse rastline, črpaajo tudi sadna drevesa anorganske snovi. Torej mora hlevski gnoj prež razpasti, t. j. sprhniti. Prvo leto po gnojenju je sicer učinek pri letini že viden, toda pametno in redno gnojenje pa se pozna po več letih. Tak sadovnjak, preračunan na daljšo dobo in lepo negovanje, prinaša vsako leto lep dobiček. Tudi pogled na lepo negovan sadovnjak, bodisi pomladi, ko cvete, bodisi jeseni, ko sadje zori, je vse bolj razveseljiv, kakor na skupino dreves, ki so bolj listnata, pa ti rode manj in slabše vrste, pa dajejo tudi manj dobička.

—r.

»Prima linea«
V svoji zadnji, 8-9. številki poroča glasilo Ljubljanske Zveze borbenih Fašijev v uvodniku z zadoščanjem, da je doseglo v kratkem času svojega obstoja v polni meri svoj smoter, da bi postalo poleg političnega glasila Zveze predvsem tudi prijeten tovariš bojnikov na tem operacijskem področju.

Nadaljnji članki razpravljajo o vsakovrstnih aktualnih problemih gibanja in dnevnih dogodkov. Tako govori serg. Edoardo Abbele o potrebi akcije fašistične dinamike in odločnih mož na vseh področjih delovanja, članek »Stalni refren« S. Ten. Nicola Enrichensa polemizira z izrodki židovsko-anglosaske časopisne in druge propagande, brig. D. Pastore piše o premišljevanju nekega vojaka o poteku vojne, serg. Luciano Frassinelli govori o potrebi trdih src v teh trdih časih, serg. univ. Enzo Casaburi razpravlja o dolžnostih Italijanov na vseh področjih današnjega življenja, »neka žena Italije« poudarja v članku »Vera« med drugimi: »Kdor čuti v sebi pravo domovinsko ljubezen, mu je dana moč za vsako žrtve in odpoved«. C. N. Carlo Pedrollo opisuje trde in uspešne borbe, ki jih bojujejo skvadristi »Nizzee« proti partizanskim tolpom, Loris Giacomelli je orisal v članku »Maševali bomo« pretresljivo epizodo iz teh borb, ki kaže vso zverinsko podivjanost ljudi, ki dajejo namesto odprtemu boju prednost zasedi. Zanimivi so tudi prispevki, kateri nam govorijo o črnogorskih nacionalisti, kakor tudi o boljševizmu, zimi na vzhodu, o Črnih srajah na operacijskem področju in vseh mogočih drugih vprašanjih, pri čemer ne smemo pozabiti tudi na nekatere literarne prispevke, ilustracije in karikature.

V rubrikah »Fašiji v okoliščini« in »Za bojevnike« objavlja list vsakovrstna sporočila iz organizacij in delovanja Stranke v pokrajini.

Konec vlomilske družbe. Tekom zadnjih mesecev je število vlomov in tatvin v Mariboru in v okolici znatno naraslo. 9. t. m. pa se je posrečilo policistom izslediti vodjo vlomilske družbe Otmarja Cene iz Studencev. Prijeli so ga na Glavnem trgu v Mariboru. Razvila se je huda borba in je bil Cene v spopadu ustreljen, ranjena pa sta bila z zločinskimi streli dva stražnika. Cene je že zelo zgodaj zašel na kriva pota. Prijeljih je bilo več njegovih pomagačev in zaveznikov, ki so že priznali celo vrsto zločinov in so izročili policiji tudi precej plena.

Novi grobovi. V Mariboru so umrli 61 letni upokojeni železnikar in hišni posestnik Schreiner Jože, 64 letni brivec Matija Vidovič, 68 letni skladatelj in glasbeni ravnatelj Emil Fillekruss in 23 letni trgovski pomočnik Nikola Urbanc ter v Laporju gasilski vodja Franc Leskovar.

Livorno je še vedno v vodstvu

Livorno izgubil v Firenzi — Polovičen uspeh Torina — Roma izgubila Triestina nima sreče — Juventus postaja nevaren

Včeraj je bilo na italijanskih igriščih odigrano 13. kolo državnega nogometnega prvenstva. Bilo je na sporedu tudi nekaj presenečenj. Tako je vodil Livorno izgubil spet tekmo in s tem tudi obe točki. V Firenzah mu je spodletelo proti domačemu klubu. Prav tako ni imel cele sreče tudi Torino, ki je moral na domačem igrišču in pred domačimi gledalci spraviti polovičen uspeh proti rimskemu Laziu. Venezia se je doma postavila in odpravila Bologno z golom razlike. Tudi Vicenza se je postavila, ko je doma izrgala točko, dobri Ambrosiani, vendar ji na polovični uspeh ni zadoščal, da ne bi še naprej ostala na repu tabele. Državni prvak Roma je imel spet črn dan. Juventus mu je odvzel obe točki. Prav tako je doživela Triestina na domačem igrišču neuspeh. Genoveži so ji odnesli obe točki.

Na splošno je imel Livorno srečo, da je ostal še za teden dni na čelu tabele, kajti tudi Torino je le na pol zmagal. Vendar pa je po

Igralci, darila CICIBAN Vas vabi Engelman, Tavčarjeva ulica 3.

Suhe gobe prodaja Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova št. 29.

ložaj Livorna od nedelje do nedelje slabši, nezadržno mu namreč sledi Torino in pa Juventus, ki postaja resen kandidat za prvo mesto. Od nedelje do nedelje se pomika bolj v ospredje. Pa tudi med četrtim in petim, to je Ambrosiano in Genovo ter med vodečim Livornom in prevelike razlike. Na čelu tabele je zdaj pravečati lov.

Rezultati včerajšnjih tekem:
Genova: Liguria — Atalanta 3:0.
Torino: Torino — Lazio 2:2.
Venezia: Venezia — Bologna 1:0.
Milano: Milano — Bari 3:1.
Vicenza: Vicenza — Ambrosiana 2:2.
Firenze: Fiorentina — Livorno 4:3.
Roma: Juventus — Roma 2:1.
Trieste: Genova — Triestina 1:0.

Vrstni red do prihodnje nedelje: Livorno 18, Torino, Juventus 17, Ambrosiana, Genova 15, Bologna, Lazio, Milano, Fiorentina 14, Atalanta 12, Liguria 11, Roma, Bari 10, Triestina, Venezia 9, Vicenza 7.

Tekme v B razredu
Tudi v tem razredu je bilo navadno število tekem. Vsi so nastopili. Eni z več, drugi z

manj sreče. Smolo, ki jo je stala tudi prvo mesto je imela La Spezia, ki je na tujem igrišču izgubila obe točki. Pro Patria, ki ji je tesno sledila, je imela včeraj srečen dan in je odpravila palermsko moštvo. S to zmago se je Pro Patria, vsaj za teden postavila na čelo tabele. Anconitana je imela tudi priložnost za sedmi prvo mesto, pa ji je včeraj v Napoliju spodletelo. Precej smole je imela včeraj Padova, ko je izgubila obe točki na modenskem igrišču. Napoli in Pisa pa sta si z včerajšnjimi zmagami precej utrdila položaj v vrsti najboljših v tem razredu.

Podrobni rezultati:
Savona: Savona — Cremonese 1:0.
Pescara: Pescara — Udinese 2:2.
Pisa: Pisa — Siena 4:1.
Bastarscio: Pro Patria — Palermo Juve 1:0.
Lodi: Fanfulla — Novara 3:1.
Alessandria: Alessandria — Mater 3:1.
Modena: Modena — Padova 2:0.
Brescia: Brescia — La Spezia 3:2.
Napoli: Napoli — Anconitana 3:0.

kal, je odprl njena vrata ter odločno vstopil, za njim pa spet vsi ostali. Zaveze pri oknih so bile spuščene, a skozi nje je vendarle prihajalo nekaj dnevnih svetlobe. V sobi je bila neka medla svetloba, ki ji je na starinskem svečniku prižgana luč dajala bledorumenkast mrliški ton. Luč, ki jo je bil ponoči opazil Guilfoyle, je še vedno gorela.

Vance se je ustavil na pragu. Markham, ki je šel pred menoj, je odskočil, uarnednik pa kriknil:

»Za božjo voljo!»

Ob postelji na tleh je ležala gospa Druckerjeva, popolnoma oblečena. Njen obraz je bil bled ko vosek, njene oči pa na široko odprte, kakor da bi še vedno gledale pred seboj strašni prizor. Roke je tiščala na prsi, kakor bi hotela brzdati srčne utripe.

Barstead je skočil naprej in se sklonil nad truplo. Pozorno ga je ogledoval, nežno skušal premakniti, nato pa zmajal z glavo in dejal:

»Ni več pomoči. Že precej časa je mrtva. Bolna ženska je bila to. Trpela je že več let na vnetju ledvic, arteriosklerozo in hudi strah napaki... Neudno razburjenje ji je vzelo življenje... Da, po mojem mnenju je umrla približno isto uro kakor njen sin... Snoči okrog desetih.»

»Naravne smrti?« je vprašal Vance.

»Brez dvoma. Pravočasen vbrizg adrenalina bi ji bil še rešil življenje...«

»Ali ni na njej morda kakšnega znaka nasilja?«

Skrivnostni tekač

Ko je Guilfoyle odšel, Vance ni mogel prikriti svoje globoke zbežanosti.

»Položaj je nekam čudno zamotan. Pomislite samo malo: Drucker je odšel od doma ob osmih. Ob desetih je padel z zidu v parku. Na listku, ki nam ga je prinesel Quinan, je žig od druge ure popoldan, to se z drugimi besedami pravi, da je bil tisti listek napisan in oddan na goščo pred zločinom. Jasn je, da je Tekoč vse natančno vnaprej pripravil, tudi listek za časopis. To je drznost, kakršne si človek niti misliti ne more. Na vsak način je matematično zanesljivo, da si je bil zločinec popolnoma na tekočem o tem, kaj Drucker dela v času od osmih do desetih zvečer.«

»Razumem tvoje domneve,« se je oglasil Markham. »Po tvojem mnenju je zločinec najprej odšel iz hiše in se potem vrnil ekoli vrata, ki drže med obema velikima hišama na Drive.«

»Verjamim mi, prosim, da moje mnenje ni takšno. Tista vprašanja sem Guilfoyleju zastavil samo zato, da bi zvedel, če je še kdo drug razen Druckerja odšel proti parku... Toda to je postranske važnosti, vsaj za

zdej... Tisto, kar me neprimerno bolj vznemirja, je luč v sobi Druckerjevega sina, ki je bila prižgana vso noč. Tudi ti si postal pozoren na to, ta se je luč prižgala prav tisti trenutek, ko je ubogi vrag padel z zidu. In Guilfoyle zagotavlja, da je videl, kako je nekdo hodil po sobi sem in tja...«

Umolknil je in se za trenutek zamislil.

»Poslušajte, gospod narednik,« je dejal končno. »Ali vam je znano, če so pri mrtvem Druckerju našli ključ od vrat njegove domače hiše?«

»Ne vem. A tega ne bo težko ugotoviti, ker se trupla, ki čaka, da ga pregledajo, še ni nihče dotaknil.«

Vzel je v roko telefonsko slušalko in telefoniral naredniku, ki je imel službo v mrtvašnici. Razgovor je trajal nekaj minut, nakar je Heath odložil slušalko in pogodnjal:

»Pri mrtvecu niso našli nobenega ključa.«

»Ah! Vance je globoko vdihnil dim svoje cigarete. »Počasi prihajam do prepričanja, da je zločinec pretaknil žep svojih žrtvi, našel v enem od njih ključ in s pomočjo njega prišel po opravljenem zločinu na Drucker-

jev dom... Nekaj edinstvenega je to!«

»Toda, kakšen namen pa naj bi zločinec s tem imel? Ne gre mi vse to nič kaj v glavo,« je pripomnil Markham.

»Tudi meni ne,« je odvrnil Vance. »Šele ko bo rešena uganka teh treh zločinov, bomo zvedeli, kakšni skrivni nagibi so vodili zločince.«

Markham je odločno vstal.

»Pojdimo malo na obisk k Druckerjevem.«

Vance se ni zganil in je bil še naprej zatopljen v dim svoje cigarete. Končno pa je spregovoril:

»Če ti emem izraziti svoje mnenje, Markham, ti povem, da ne bi bilo napak, če mirno in previdno nadaljujemo svoje delo. Predvsem mislim, da bi bilo dobro govoriti z Druckerjevo gospo. Ona zdaj še ne ve, da je njen sin mrtav, a če bomo odlašali, bo ubožica kaj hitro zvedela za dogodek od svojih sosedov. In če ji kdo na neobziren način pove, kaj se je zgodilo, igitene dogodek nanjo usodno vplivati. Če pa ji mi prvi to povemo, bomo morda izvele iz nje njene tajne, istočasno pa jo pripravili na strašno novico o usodi njenega sina. Ali ne misliš, da bi bilo dobro vzeti s seboj dr. Barsteada?«

Markham se je brez nadaljnega strinjel s tem predlogom. Zdravnik je na telefonično vabilo takoj prišel, in Vance mu je na kratko razložil kakšen namen. Čez pol ure Druckerjevo hišo.

Odprla nam

Njen preplašen obraz nam je takoj razodel, da ona že ve za žalostno gručavo smrti. Vance jo je ošinil z beznim pogledom in jo povedel v salon. Tam jo je vprašal z globokim glasom:

»Ali gospa Druckerjeva ve, kaj se je zgodilo?«

»Se ne,« Kuharica se je tresla ko šiba na vodi. »Gospodična Dillardova je bila tu približno pred eno uro, a rekla sem ji, da gospe ni doma. Ni sem si je upala odvzeti zgor... Nekaj čudnega... Čudnega se dogaja...« Glas ji je zastal v grlu in krčevito je drgetala po vsem životu.

»Kaj vam je, gospa Menzel?« jo je vprašal Vance.

»Ne vem... Gospa se vse jutro ni ganila. Niti k zajtrku ni prišla, kakor to stori običajno... in kar bojim se jo iti klicat.«

»Kdaj ste zvedeli za nesrečo?«

»Malo po osmi uri. Povedal mi je deček, ki prodaja časopise...«

»Ne bojte se,« jo je skušal pomiriti Vance. »Tu je zdravnik in smo vsi pripravljene gospe pomagati...«

»Odsli je v vežo in odločil po stopnicah navzgor, za njo pa smo šli vsi ostali. Ko je prišla do vrat gospejine sobe, je večkrat nalatno potrkala, a gospa se ni oglasila. Odločila se je, da kljub temu odpre in stopi v sobo. So-ba je bila prazna. Na nočni omarici je še vedno gorela nočna svetilka. Opazil sem, da je bila postelja postlana.«

Vance se je vrnil na presledek med stopnicami in se podal proti Druckerjevi delovni sobi. Ne da bi kaj potr-

ČAROVNIČNA

TOMAŽIČ BERANEK

11.

Za pragozdnim robom pa se je razprostrla široka krčevina in požganica, in prav tu se je oblak položil po tleh in se razlil kot mleko. Oblak je kar izginil.

Čarovnik pa pograbl dečka za roko ter ga pelje proti gozdnemu robu. Šele zdaj zapazi ob velikanskem drevesu raztrgano kočo. Iz nje pa se prikrohoti stara čarovnica, ki je bila tako strašno grda, da je grofič pri prči padel po tleh devete dečele: omedlel je od strahu.

12.

Nato sta dečka pustila kar na tleh ter jo mahnila v podrti koči, da se bosta posvetovala, kako in kaj ukreneta z dečkovim življenjem...

Prav tedaj pa stopi iz koče njuna hčerka, mlada in lepa. Pristopi brž k dečku, si ga radovedno ogleda. Bil ji je kar ročno všeč in že ga ji je žal, če bi kar zdajle umrl.

Zato brž prinese vrč mrzle studenčnice, vzame rutico, jo polije ter mu z njo moči čelo in senca.

Ljubljana med božičnimi prazniki

Ljubljana, 28. dec.

Letošnji božični prazniki v Ljubljani so potekali v duhu starih, lepih tradicij. Bili so živahni in razgibani, kajti vsakdo se je oskrbel, kakor je pač mogel, da je pripravil družini in svojim prijateljem praznike, ki so bili našemu ljudstvu že od nekdaj tako sveti in lepi. Ze dnevi pred Božičem so bili v znamenju priprav na sveti večer in na sveti dan. Mladina je postavila jaslice, v mnogih hišah pa je okrasilo sobe tudi lepo božično drevesce. Jaslice in božično drevesce sta našemu vernemu ljudstvu tako lepa simbola, da gotovo ni bilo v Ljubljani družine, kjer bi ne imeli za praznike vsaj enega.

Pri popoldanskih polnočnicah

Da pa so Ljubljančani letošnji praznik miru še posebno lepo proslavili, so bile v dokaz nabito polne ljubljanske cerkve. Pri vseh službah božjih od polnočnice in svetih maš na sveti dan in na Štefanovo se je letos udeležilo izredno mnogo ljudi. Velike in številne ljubljanske cerkve so bile vse premajhne, da bi lahko sprejele vase vse one, ki so prihiteli k belehemskega revnemu Detetu in iskali pri Njem utehe in tolažbe na te lepe praznike. V cerkvah je bila prava gneča in mnogi so morali ostati kar na hodnikih. Vse cerkve so bile slavnostno razsvetljene, nekateri pa so se postavile s pravimi iluminacijami. Krasno božično petje je povzdignilo veselo božično notranje razpoloženje in mnogi so ostali pri več službah božjih prav zaradi lepih slovenskih božičnih pesmi, ki človeka kar nekako popeljejo v zapostavljen Belehlem k revnim pastircem, ki jih je Bog obdaril s srečo, a se je ravno med njimi rodil Odršenik sveta.

Na Štefanovo in na večerajšjo nedeljo so Ljubljančani romali na Rakovnik, mnogi pa so pohiteli tudi k božjemu grobu v Štepanjo vas, kjer so po starem običaju blagoslovljali konjčke in voličke. Mladina, ki ima veselje z jaslicami, je obiskovala posamezne cerkve in ocenjevala, kje imajo najlepše. Bile pa so povedo lepe. Kakor druga leta, tako so tudi letošnje božične praznike mnogi obiskali tudi pokopališče in prižigali lučice na grobovih svojcev, med katerimi je bilo mnogo takih, ki so še lani z nami proslavljali praznik miru.

Zabavišča so bila polna

Božični prazniki so dnevi veselja. Zato so prav storili vsi, ki so po svojih koncanih verskih dolžnostih in lepem svetu večer in božičnem dnevu, ko so bili v krogu svoje družine, pohiteli z njo tudi v zabavišča, saj je bistvo prave vere v tem, da vsi z veseljem in z ljubeznijo služimo Stvarniku. Gledališči sta bili pri vseh predstavah

nabiti polni, prav tako kinodvorane. Zato so morali mnogi v kavarne, restavracije in v gostilne, da so se ob zvokih orkestrrov, harmonik božično razvedrili. V nebotičniku je bilo že toliko obiskovalcev, da so morali proti večeru »voziti z liftom« nekaj časa samo iz kavarne, da so prišli drugi do sedeža. Prav tako so bile obiskane tudi druge kavarne.

Da pa bi kdo tudi tu ne pozabil, da smo med božičnimi prazniki, so oskrbeli številni »trije kralji«, ki so obiskovali kavarne in restavracije ter prepevali. Prišli so tudi taki, ki so s svojim nastopom prekinili tudi orkestre, če jih že niso je zaradi »dostojnosti in beračenja« odeslovili v njihovo veliko žalost. Ljudem seveda to ni bilo prav, četudi so lastniki kavnarn menili, da s tem ustrezajo »cenjenim« gostom. Saj je vsakdo rad dal otročičkom, če je le mogel.

V frančiškanski dvorani in Rokodelskem odru so pripravili božične igre, ki so bile prav tako dobro obiskane. Otroci so pohiteli tudi na drsnje. Led sicer ni bil tako idealen vendar so se naši otroci v svoji skromnosti zadovoljili samo, da so lahko strgali le malo čevljev s privoljenjem očka in mame.

Božičnice

Teh je bilo gotovo več, saj so posamezne organizacije prirejale bolj v svojem krogu, da ni bilo preveč željnih. Tako so imeli božičnice v raznih zavodih in društvih, pa tudi v večjih družinah.

S posebno slovesnostjo so obhajali božično v mestnem zavetišču za onemogle. K slovesnosti je prišel s spremetvom ljubljanski župan general Rupnik. Zupan je imel na zbrane ženske in starčke lep nagovor in jim voščil blagoslovljen božič. Ob jaslicah je nato g. župan razdelil darila, nato pa so ubožci zapeli še lepe božične pesmi, tako da je zavladalo med njimi pravo božično razpoloženje. Zupan si je tokrat tudi ogledal zavetišče ter izrekel priznanje in hvaležnost častitim estram, ki s tako ljubeznijo skrbijo za onemogle.

Smrtna nesreča na postaji

Kronika letošnjih božičnih dni beleži med drugimi važnimi dogodki tudi žalostno vest o nesreči uglednega železničarja I. Otolanija, stanujočega v Tovarniški ulici. Pri premikanju vagonov je prišel Otolanij med železniška vozova, ki sta ga vrgla pod kolesa in mu dobesedno odrezala glavo. Otolanija so pripeljali v mrtvašnico k Sv. Kristofu.

Pokojni Otolanij je bil star 50 let. V službi je bil vesten in je posvetil vse svoje sile napornemu

delu na železnici. Bil je dober mož in skrben oče, ki zapušča ženo in dva sinova.

Pokopali so ga večer ob pol 2 popoldne ob velikem spremstvu njegovih stanovalskih tovarišev in prijateljev.

»Božič bel, zelena Velika noč«

ali pa narobe.

Ta ljudski rek so med prazniki mnogi zelo obdelovali. Božič, pa brez snega? Saj niso mogli razumeti! Ze je kazalo, da bo Velika noč bela. Mi pa upamo do zadnjega in tako so nam snežinke v noči na Štefanovo rešile ta problem. Samo da je malce pobelilo in da bo Velika noč zelena.

Tako so minili letošnji božični prazniki. Na tepežni dan so otroci imeli dovolj dela in so oskrbeli, da so dopolnili sveto tradicijo božičnih praznikov — sebi v korist. Božični prazniki so za nami in bliža se Silvestrov dan, dan, ko bomo stopili v novo leto, nov čas.

Božičnica v mestnem zavetišču

Ljubljana, 28. decembra.

Božičnica v mestnem zavetišču za onemogle v Japljevi ulici je že stara navada, zato so pa sveti večer mestni oskrbovanci tudi letos obhajali z vso slovesnostjo, saj je vendar v tem domu ljubljanske človekoljubnosti najstarejša generacija ljubljanskega prebivalstva in živa tradicija starih običajev in navad. Tudi župan, general Leon Rupnik, ni pozabil na ta praznični miru ter svoje varovance obiskal ter jim voščil blagoslovljene praznike z vso toploto. Prinesel jim je seveda darila in priboljšek, da je bil sveti večer tudi vesel, ko so se razveseljene ženske sladkale z bonboni, starčki so si pa privoščili cigarete in druge dobrote. V spremstvu načelnika mestnega socialno političnega urada dr. Anton Kodreča, priljubljenega hišnega zdravnika, mestnega fizika dr. Mavricija Rusa in hišnega upravitelja Jožeta Langusa je župan k prazniku primernimi besedami pozdravil okrog jaslic zbrane varovance ter spregovoril z vsakih prijazno besedo, nato je pa obhodil vse prostore zavoda in voščil blagoslovljen božič in srečno novo leto tudi najbolj onemoglim in najbolj starim, ki ne morejo več iz postelje. Po vsem zavodu so odmevale starodavne božične pesmi in povsod je zavladala res odkritosrčna zadovoljnost, na vseh obrazih se je pa odražala iskrena hvaležnost. Posebno je župan zanimalo, kako so varovanci zavetišča oskrbovani, ter je v kuhinji, pekarni in v shrambah z veseljem ugotovil najljepši red, da je lahko odkritosrčno pohvalil dobre redovnice, ki s pravo ljubeznijo skrbijo za svoje varovance.

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 28. dec.: Nedol. otroci.
Torek, 29. decembra: Tomaž. škof.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarni: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg št. 12 in mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Za današnji simfonični koncert je v Matici knjigarni na razpolago še nekaj sedežev. Koncert bo definitivno 28. decembra ob 19 v veliki unionski dvorani.

Vokalni in instrumentalni koncert, ki ga je priredila radio oddajna postaja E.L.A.R. dne 18. decembra 1942-XXI v Operi v korist Bolniškega fonda Združenja gledaliških igralcev v Ljubljani, je prinesel 5095,90 čistega dobička. Vsem sodelujočim in vsem, ki so na kakršen koli način pripomogli do tako lepega vsestranskega uspeha, se najtopleje zahvaljuje Združenje gledaliških igralcev v Ljubljani.

Katehetsko društvo: Danes popoldne ob 17 je v stolnem župnišču občini zbor Katehetskega društva. Člani vabljeni. — Odbor.

IV. simfonični koncert našega simfoničnega orkestra pod vodstvom dirigenta Karla Rupla bo danes z naslednjim sporedom: 1. Corelli: Sarabanda, Giga, Badineria; trije staroklasični plesi. 2. Oster: Religioso; 3. Bach: Koncert v a-molu za violino solo in godalni orkester; violini solo bo igrala gospa Francka Ornik-Rojčeva; 4. Beethoven: Sedma simfonia v A-duru. Koncert bo v veliki unionski dvorani. Začetek točno ob 18. — Kupljene vstopnice ostanejo v veljavi. Knjigarna Glasbene Matice pa ima še nekaj sedežev po 11, 9 in 7 lir na razpolago.

Violinist Jurij Gregorc, ki bo priredil pod okriljem Glasbene Matice v sredo, dne 30. t. m. svoj prvi samostojni violinski koncert, si je izbral za ta svoj nastop naslednji spored: 1. Corelli: La Follia; 2. Bach: Fuga v g-molu iz prve sonate za violino solo; 3. Wieniawski: Koncert v d-molu; 4. Gregorc: Rubato: appassionato; 5. Čajkovski: Melanholična serenada; 6. Paganini: Capriccio št. 20. Pri klavirju bo pianistka Marta Bizjak. Koncert bo v mali filharmonični dvorani, začetek točno ob 18 in vstopnice so na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

Prva snežna odeja po ravnini

Pred božičnimi prazniki nekaj dni vladajoče suho vreme se je kar v 48 urah popolnoma sprevrglo. V četrtek je bil izredno visok zračni pritisk, saj je bil dosežen v barometru rekord 773,1 mm. Tako visoko stanje, še nekoliko višje, je vladalo letos le še 23. januarja, ko je bilo 776,8 mm. Čez praznike je temperatura jutraj spet padla pod ničlo, kar ni bilo od 15. decembra naprej. Na božič sam je bilo vreme čemerno, oblačno in megleno. Stefan je prinesel kar spremenljivo vreme. Zjutraj je lahno dežilo. Pozneje se je čez dan zjasnilo in je celo sonce posijalo. Takole okoli poldneva so na Štefana priletele prve snežinke na zemljo, kakor oglednice so se najbrž hotele preprčati, da-li je teren za snežno odejo ugoden in primeren. Čez noč do nedelje zjutraj na dan sv. Janeza Evangelista pa smo »dobili« tenko snežno kopreno po poljih in travnikih. Nedelja je bila drugače pusta, hladna in sem pa tja je naletavalo v prav redkih presledkih in kosmih. Ponoči je začelo močnejše naletavati in danes imamo že do 2 cm debelo snežno odejo, ki je pokrila vsa ravnanja hribov v okolici so bili že na Štefanov dan močno pobeljeni. Pritisnil je danes zmeren mraz.

Letos smo dobili v ravnini kaj pozno prvi sneg. Padlo je sicer že 17. novembra nekaj snega ponoči, tako da so bile strche v mestu in po okoliških vaseh pobeljene in je ležal sneg tudi tu in tam po ravnini, toda ta sneg je izginil že ob zgodnjih jutranjih urah. Mnogi zapisi Ljubljančani takrat niti niso vedeli, da je ponoči padel prvi sneg. Lahko pravimo, da je prva snežna odeja pokrila ravan šele sedaj.

A. DENNERY:

DVE SIROTI

45

Komaj je Roger zagledal strežaja, je z roko odmaknil, toda Picardov migljaj, ki je bil skoro neopazen, ga je ustavil. Rumignac pa se je rezal bojazni, katero je znal njegov prijatelj, ki je imel prej polna usta baharji o svojem gospodarju.

»Gospod vitez«, je dejal ječar, »gubner je dovolil vašemu strežaju, da vam sme izročiti pismo načelnika policije, toda kakor... Ah!«

Več ni mogel, kajti polna pest tobaka, ki mu ga je vrgel v oči Picard, mu je zvalila le bolesten vzklil. Ubogi možak je padel v naročje Rogerju, ki ga je posadil na tla. Ne da bi izgubljaj čas, je Picard takoj in v vsej tiho dal navodila. Slekla sta ječarja, mu zamašila usta in ga dobro zvezala.

Potem je Roger zamenjal svojo obleko z obleko svojega strežaja, Picard pa je nataknil nase ječarjev krog. Čez lasuljo si je vitez nataknil obveze.

Bila sta že pripravljena na beg, pa sta se spomnila, da se utegne kaj zgoditi, ako bi kdo zagledal jelnika na tleh. Zato

sta sklenila, da ga bosta prenesla na po-steljo in ga dobro pokrila.

Mislila sta ravno oditi, ko ju je škripet korakov prisilil, da sta legla na tla. Škripet se je približeval, prihajal vedno bližje... in skoraj tik pred celico po-nehaj.

Oba moža sta se prišla za roki in se odločno pogledala.

X.

Vitez je bil tako razdražen, da bi tisti hip takoj skočil na vrat ječarju, če bi tedaj stopil noter.

Toda tisti, ki se je ustavil v bližini celice, kjer sta onadva nestrpno pričakovala, je nadaljeval svojo pot in odšel v višje nadstropje.

Picard je globoko vzdihnil. Tudi on je bil kakor njegov gospodar tisti trenutek pripravljen na vse, četudi bi moral zagrešiti zločin. Počakala sta potem še nekaj minut, če bi se morda tisti človek ponovno vrnil, nato pa je Picard sto-

pil iz celice, pogledal po hodniku in dal Rogerju znak, naj odide.

Prijel je zvitega Picarda pod roko in stopila sta proti izhodu.

Stopala sta mimo straže, kjer so se vojaki igrali in dvigali vražji hrušč. Lahko se razume, da častnikov ni bilo v sobi. Picard je govoril s povišanim glasom in poskušal posnemati Rumignacov galekonijski naglas, zraven pa vzpodbujal viteza, ki se je delal, kakor da ga zobje stražarsko bole.

Ko sta jo srečno izvozila mimo straže, ki je zijala v vojake pri igri, sta se begunca znašla na velikem dvorišču.

Zadilhala sta prosti zrak z očitnim zadovolženjem. Ves čas ju pogum ni zapustil. Korakala sta v polmraku in težko bi ju bilo prepoznati, toda sedaj sta morala čez dvorišče, na katerem so se zbirali ječarji in se med seboj pogovarjali.

Picard je tisti hip začutil, da se mu šibe kolena. Ni vedel zakaj, toda mrzga je spreletel po vsem životu, da je zagrabil za roko viteza, kakor da bi hotel s tem pridobiti novih moči.

En sam gospodarjev pogled mu je vrnil pogum in s trdim korakom se je obrnil na levo, kjer so bila vrata, ki so se jih posluževali ječarji, kadar so odhajali iz trdnjave. Ze je imel ključ v rokah, ko je neki glas poklical: »Rumignac!«

Za hip sta oba begunca menila, da sta izgubljena, potem pa je Picard naglo od-

prl vrata in potisnil viteza ven rekoč:

»Bežite gospod, jaz se bom rešil, ka-

kor se bom pač mogel.«

Podzavestno se je obrnil proti dvorišču in zagledal nekega ječarja, ki je prihajal naproti. Ko pa je prišel do določene razdalje, se je nenadoma ustavil, kakor bi se nečesa novega domislil in zavpil:

»Nič, nič, Rumignac, ti bom pa pove-

dal drugič.«

Strežaj si ni dal tega reči dvakrat, temveč je planil ven in dohitel Rogerja, ki je ravno premišljeval, ali naj gre naprej ali pa naj počaka svojega zvestega strežaja.

Ker nista hotela, da bi ju mimoidoči ljudje opazovali, sta začela brezskrbno in počasi korakati in komaj krotila svojo željo, da bi se spustila v tek.

Skoro ravno ob istem času so v jelnicih že odkrili, da je jelnik pobegnil, in dan je bil alarmni znak.

Prispela sta na trg in najela voz. Ro-

ger je hotel vedeti za novice o Henrikri.

Ko mu je Picard povedal da je sedaj najbrže na poti proti Luizijani skupaj z vlačugami, je začel mladenič obupavati.

Višel je drago deklico v družbi izgubljenih žensk, videl v duhu, kako z njo vojaki ravnaajo kakor z ostalimi in zdelo se mu je, da je ne bo več mogoče rešiti. Spričo takšnega obupa pa Picard ni vedel, kaj naj bi rekel.

»Toda, gospodar, če se nama je posrečilo pobegniti iz Bastille, mar mislite, da nisva sposobna pogumni v beg in naklestiti tudi slabotno stražo ženske spremljave? Nekoč sem vas že potegnil iz resne zagate, vam bom pa pomagal tudi sedaj.«

Vitez, ki so ga te besede zvestega Picarda nekoliko ohrabrike, je sklenil, da bo takoj odpotoval.

Ukazal je strežaju, naj poizve, kje bi se dali dobiti konji, nato pa sta se ločila, da bi se preoblekla.

Strežajeva naloga ni bila lahka. Ni vedel zatrdno za pristanišče, od koder naj bi odplula ladja z deportirankami proti Luizijani. Slišal je govorili o Havre-de-Grace, da je to ena izmed verjetnih, toda ob Rokavskem prelivu je bilo še več drugih primernih točk za vkrcavanje.

Več dni sta jezдила kar na slepo, dokler nista končno prispela do predmestij Le Havre.

Roger je takoj odšel, da bi se v pristanišču pozanimal pri častniku, kje se nahaja ladja, ki misli odpluti v mehiški zaliv, in sicer najprej proti Floridi, nato pa v Luizijano.

»Kapitan ne prikaže drugega, ka-

kor...«

»Spremljavo jelnice?« je zaskrbljeno vprašal Picard.

»Točno«, je odgovoril častnik.

Druga doba samostojne Hrvatske

Doba notranjega urejanja je končana, začenja pa se zdaj doba notranjega utrjevanja in reševanja temeljnih življenjskih vprašanj

»La Correspondence« poroča iz Zagreba: Pod naslovom »Druga doba« prinaša časopis »Nova Hrvatska« tehen članek, ki v njem stoji zapisano poleg drugega tudi naslednje: V prvi dobi razvoja hrvatskega državnega življenja so bili storjeni ogromni napori ne samo, da se vzpostavi narodna neodvisnost, temveč tudi, da se uredi državno življenje. Skoro iz nič je na razvalinah prejšnje države, na opustošenju, ki ga je bil zapustil tujec na hrvatskem narodnem ozemlju, da bi zavlekel vojno, nastala nova Hrvatska država. Doba notranjega urejanja je zdaj končana. Za njo je prišla doba notranje utrditve in reševanja temeljnih življenjskih vprašanj. Na zadnjih zborovanjih so zastopniki državne vlade ter voditelji ustaškega gibanja razložili vsemu ljudstvu, kako ogromno delo je treba še opraviti, ter so pozvali ljudstvo, naj pri tem delu pridno pomaga. Dokler vsa ta vprašanja ne bodo rešena, delo ne bo prenehalo. Neomajna vera v hrvatsko edinost in ljubezen do lastnega naroda

in domovine sta bili glavni odliki ustaškega gibanja ter podlaga ustaškemu delu v preteklosti in sedanjosti, bosta pa tudi v bodoče. Naš narod se je znašel pred nenavadno resno in težko nalogo, pa tudi pred zelo častno nalogo, namreč zgraditi in na lastnih ramah nositi tisto, kar je bilo prej stoletja zanemarjeno. Naš rod je tega zmožen in tudi lahko stori. Dober del tega dela je tudi že opravil, vendar čaka še mnogo pri tem osvobodilnem delu, kakor ga je označil zunanji minister dr. Maden Lorković. To delo bo poteklo v boju in ob prizadevanjih vsega naroda, dokler ne bo zgrajena hrvatska državna stavba, ki bo prinesla vsakemu Hrvat, vsakemu zakonitemu državljanu Hrvatske srečo in blagostanje. Dokler hrvatskemu narodu ne bodo zagotovljeni vsi pogoji za mirno, varno in utrjeno življenje, dokler ne bo zagotovljena popolna socialna pravičnost za vse ljudske sloje, delo v zadržanosti in povezanosti, vse dotlej hrvatski osvobodilni boj ne bo končan.

Uspešna prizadevanja

Švedske za dosego gospodarske neodvisnosti

Stockholm, CE. — Spričo dejstva, da v sedanji vojni tudi Švedska ne more računati na kakšne dobave blaga iz onstranmorskih dežel, je tudi v tej severni evropski deželi postal gospodarski položaj težji, kakor pa je bil pred vojno. Švedski res primanjkuje številnih surovin, ki so za gospodarsko blagostanje nujno potrebne. Veliko večino so jih nadomestili z novimi umetnimi izdelki ali nadomestki. Vpravo to je tisto polje, kjer švedski znanstveniki, tehnični strokovnjaki in iznajditelji na vso moč delajo.

Kakor piše dopisnik CE, so ta prizadevanja rodila že mnogo uspehov in so nekatere nove iznajdbe velikega pomena za švedski gospodarski položaj. Glavno vprašanje je na primer tisto, ki ga je sprožilo primanjkovanje premoga. Veliko upanje imajo Švedi, da si bodo

lahko na drug način pomagali iz trenutne zagate. Pravijo, da so že našli način, kako pridobivati po posebnem postopku dobro kurivo iz smole iglavcev. Številne ribiške motorne ladje že zdaj žene ta nova vrsta goriva. Za pogon avtomobilov uporabljajo tudi že posušeno šoto in so dosegli pri tem baje dosti lepše uspehe, kakor pa pri uporabljanju lesa v ta namen. Z zanimivimi iznajdbami se Švedi lahko postavijo tudi na polju izdelovanja umetnega kavčuka iz umetnih gnojil.

Iz vsega tega se lepo vidi, da se je tudi Švedska v sedanjih vojnih časih hitro znašla in da je pri svojem prizadevanju, da postane v gospodarskem oziru popolnoma neodvisna od drugih dežel, torej avtarkična, dosegla že prav lepe uspehe.

Berilij – kovina bodočnosti

Dosti lažja od aluminija, zelo trda in odporna, največja njena prednost pa je v tem, da se zelo lahko zliva s težkimi kovinami

Ze kakšnih deset let je tehnikom, ki se ukvarjajo s poskusi in izdelovanjem novih kovinskih zlitin, znano ime »berilij«. Je to neka nova kovina, ki ji obetajo še veliko bodočnosti, oziroma jo kratkoma imenujejo kar »kovina bodočnosti«. Možnosti njenega uporabljanja so res npravnost neskončne, pravi neko poročilo iz Berlina. Ime je ta nova kovina dobila po na pol dragem kamnu berilu, ki je neke vrste smaragd.

Ze starodavni rimski cesar Neron je nosil napačno iz berila. Berilij pa je lahko kovina, katere svojstvena teža je zelo majhna, komaj dve tretjini tolikšna, kakor svojstvena teža aluminija. Pred desetimi leti se je prvič posrečilo tehnikom narediti to kovino, in sicer na ta način, da so beril izpostavili temperaturi 1400 stopinj Celzija. Kemični postopek pri tem je zelo zamotan.

V nasprotju z aluminijem je berilij zelo trda kovina. Najznačilnejša lastnost te »kovine bodočnosti« je v tem, da povečuje električno prevodnost bakra. Baker je, kakor znano, slab prevodnik elektrike. Treba mu je dodati od 0,1 do 0,4 odstotka berilija in že dosežemo, da se električna prevodnost bakra zviša za četrtnino. Poleg tega žarki »X« sedemnajstkrat lažje prodirajo skozi berilij, kakor pa skozi aluminij. Najbolj važno pa je pri beriliju, da se zelo lahko spaja s težkimi kovinami. Baker, nikel, kobalt in železo postanejo šestkrat trši in odpornejši, če jim dodamo le silno majhno ko-

ličino berilija. Zlitina bron in berilija je na primer celo trša, kakor najboljša jekla. Tudi v jekleni industriji zadnje čase že izdelujejo zlitine z berilijem.

Sedanja vojna »štorklje« ni nič kaj preveč oplašila

V prejšnji svetovni vojni se je spričo izrednih razmer številno porok zmanjšalo za okrog 900.000, številno rojstev pa kar za 3,5 milijona. Temu je treba pršte še 2 milijona padlih vojakov ter okrog 800.000 žrtev med civilnim prebivalstvom zaradi lakote.

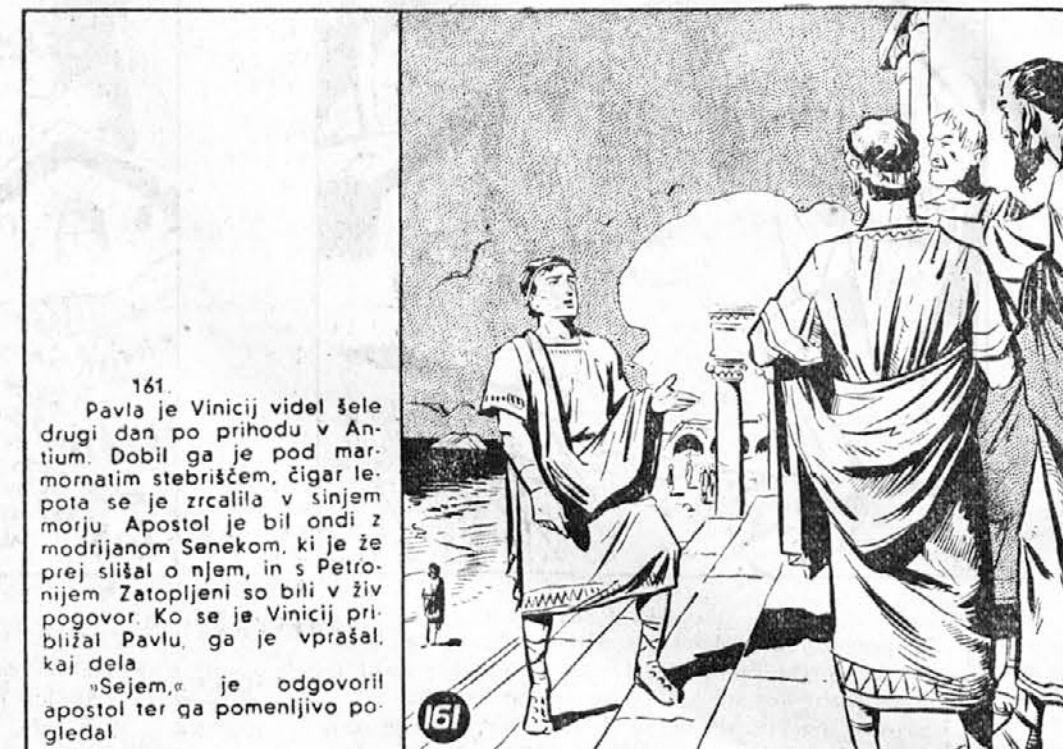
Zato res ne bi bilo čudno, če so se takoj v začetku sedanje vojne nekateri s strahom spraševali, kakšne bodo šele posledice, ki jih bo v tem oziru zapustila sedanja svetovna vojna. Strah pred ogromnimi žrtvami bodisi na bojiščih samih, ali pa v zaledju je bil res upravičen spričo tako številnih najsodobnejših in od sile izpopolnjenih vrst orožja. Vendar pa se je izkazalo, da tako velika črnogledost na tem polju le ni bila na mestu. Kakor namreč piše dopisnik »CE« iz Berlina, je bilo do srede letošnjega leta samo v Nemčiji 350.000 porok. Ta številka je dosti večja, kakor pa so jo dosegli na primer v letu 1910-11. Sredi leta 1917 pa se je število porok v primeri s tistim v mirnih časih, že zmanjšalo kar za 582.000. V sedanji vojni je število rojstev zelo malo padlo, in sicer konec lanskega leta komaj za 105.000, dočim se je samo v letu 1915 rodilo poldrug milijon otrok manj, kakor v prejšnjih mirnih letih.

Ne pogrevajte jedi, če vam manjka vitaminov

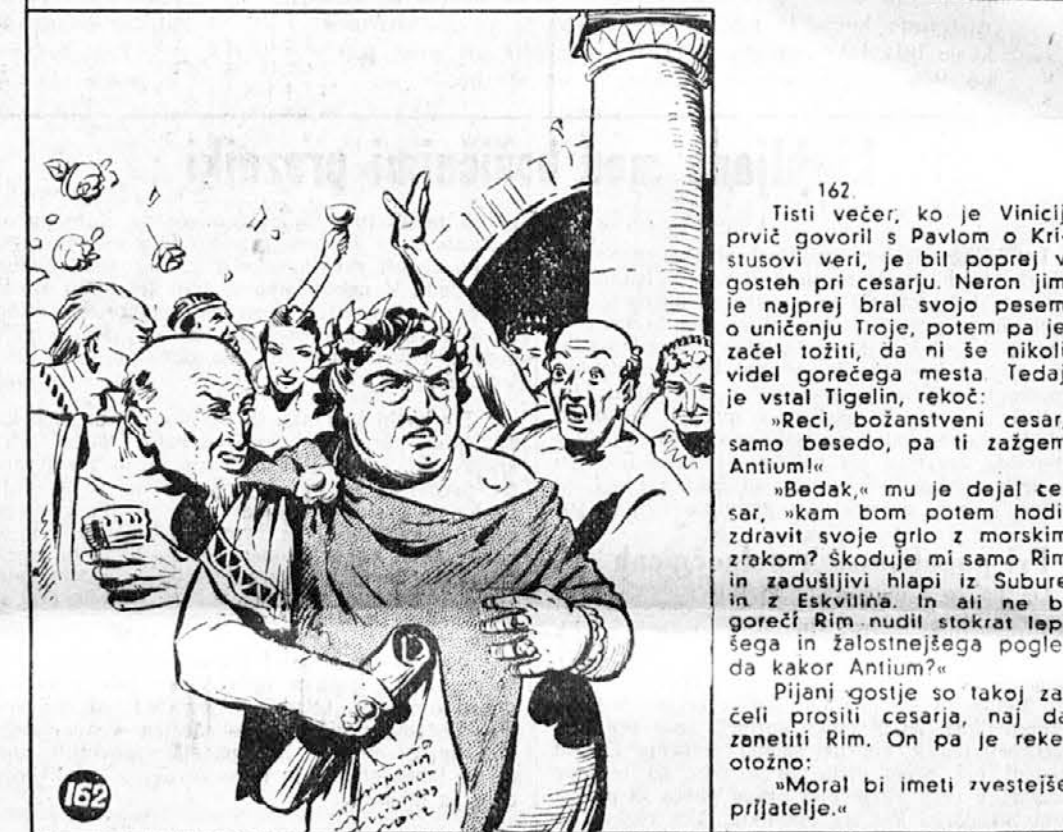
Nemški strokovnjaki so na podlagi ponovnih skušen ugotovili, da imajo pogrete jedi dosti manj vitaminov, kakor pa sveže kuhane.

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

161.
Paula je Vinicij videl šele drugi dan po prihodu v Antium. Dobil ga je pod marmornatim stebriščem, čigar lepota se je zrcalila v sinjem morju. Apostol je bil ondi z modrijanom Senekom, ki je že prej slišal o njem, in s Petronijem. Zatoptleni so bili v živ pogovor. Ko se je Vinicij približal Pavlu, ga je vprašal, kaj dela.
»Sejem,« je odgovoril apostol ter ga pomenljivo pogledal.

162.
Tisti večer, ko je Vinicij prvič govoril s Pavlom o Kristusovi veri, je bil poprej v gosteh pri cesarju. Neron jim je najprej bral svojo pesem o uničenju Troje, potem pa je začel tožiti, da ni še nikoli videl gorečega mesta. Tedaj je vstal Tigelin, rekoč:
»Reči, božanstveni cesar, samo besedo, pa ti zažgem Antium!«
»Bedak,« mu je dejal cesar, »kam bom potem hodil zdraviti svoje grlo z morskim zrakom? Škoduje mi samo Rim in zadušljivi hlapi iz Subure in z Eskvilina. In ali ne bi goreči Rim nudil stokrat lepšega in žalostnejšega pogleda kakor Antium?«
Pijani gostje so takoj začeli prositi cesarja, naj da zenetiti Rim. On pa je rekel otožno:
»Moral bi imeti zvestejše prijatelje.«

Tako so na primer natančno dognali, da pogreto kuhano sočivje v pol ure izgubi do 27 odstotkov vitamina C ter 13 odstotkov vitamina B. Če pa sočivje še bolj pogrevamo, je izguba vitaminov še večja.

Če takšne jedi pustimo osem ur pri temperaturi, kakršna navadno vlad v kuhinji, se vitamina C izgubi celih 70 odstotkov, vitamina B pa 10, če pa kuhano sočivje damo še gorko v posodo, ki drži toploto, se v osmih urah izgubi samo 4 odstotek vitamina C, in 26 odstotkov vitamina B. V ledenici gre v istem času vitamina C v izgubo 38, vitamina B pa 4 odstotke. Če pa takšne jedi držimo nekaj časa v ledenici, potem pa jih hitro segrevamo, sta odgovarjajoči izgubi 30, oziroma 13 odstotkov.

Tudi če kuhano sočivje še tako dobro zapremo v posodo, ne moremo preprečiti, da se ne bi izgubilo mnogo omenjenih dveh važnih vitaminov.

Sportni drobiž

17. februarja bo v berlinski športni palači prirejen velik državni rokometni turnir, na katerega se je že zdaj prijavilo zelo veliko odličnih nemških rokometnih moštvo.

Najboljši namizni teniški igralci iz Madžarske, Nemčije, Slovaške in Hrvatske se bodo v teh dneh od 27. do 31. t. m. pomerili na velikem mednarodnem turnirju v Bratislavi. Organizacijo bo imela v rokah slovaška tableteniška zveza.

Za prihodnje leto so Španci povabili Nemce v goste, naj bi odigrali ravnančno nogometno tekmo z njimi. Tekma naj bi bila v Madridu, točnega datuma pa še niso določili.

Dunajski drsalni klub bo tudi tekmoval v letošnjem hokejskem državnem prvenstvu. Za prvega nasprotnika bo imel klub Krynicio iz zasedenega češkega ozemlja. Drugo moštvo, katerega bo treba odpraviti, pa bo drsalno moštvo iz Krakova.

HUDIČEV BAJAR

(LA MARE AU DIABLE) - Poslovenil K. N.

»Jaz mislim, da nas vešče nosijo,« je rekel Germain in se ustavil. »Saj ti gozdovi niso tolikšni, da bi se mogel človek izgubiti v njih, razen če je pijan. Mi pa se vsaj dve uri že vrtimo tod-odkoli in ne pridemo na plano. Sivki brodi samo eno po glavi — kako bi se vrnila domov. Ona nas speljuje na napačno pot. Če bi hoteli nazaj domov, bi jo bilo treba samo pustiti, da prosto ubere svojo pot. Lahko pa, da smo komaj dva koraka od kraja, kamor smo namenjeni in kjer naj bi prenočili, zato bi bilo nespametno, če bi se vračali domov in spet znova začeli tako dolgo pot. Vendar pa ne vem več, kaj naj storim. Ne vidim ne neba ne tal in bojim se, da se mi otrok prehladi, če ostanem v tej preklečani megli, ali da ga zmečkamo pod sabo, če bi nam konj padel.«

»Nikar si več ne prizadevajmo,« je rekla Marička. »Razjahajva, Germain. Dajte mi otroka, prav lahko ga bom nosila in bolje ko vi bom pazila, da ogrinjalka ne zleze z njega. Vi boste vodili kobilu za vajeti in morebiti bova bolje videla, da bova bliže tlem.«

Storili so tako, a izognili so se samo eni nevarnosti — da namreč ne bi padli na tla. Megla se je plazila in zdelo se je, da se lépi na vlažno zemljo. Hoja je bila težavna in kmalu sta bila tako trudna na vlažno zemljo. Hoja je bila težavna in kmalu sta bila tako trudna, velikimi hrasti. Marička je bila vsa potna, a ni tožila in se ni vznemirjala. Brigala se je samo za otroka. Sedla je na pesek in položila otroka na kolena. Germain je medtem stikal po okolici, potem ko je Sivkine vajeti obesil na drevesno vejo.

Sivki pa je bila ta pot hudo odveč. Odskočila je, iztrpala vajete, pretrgala jermenje, ritnila nekajkrat visoko v zrak in jo ubrala

po goščavi in tako pokazala, da ne potrebuje nikogar, če hoče najti pot domov.

»Lepa reč,« je rekel Germain, potem ko jo je skušal zaman ujeti. »Zdaj smo pa tam. Kaj bi nama pomagalo, če bi tudi našla pravo pot, ko pa peš ne bi mogla prebresti reke. Saj vidiva, koliko vode je po stezah in kolodvorih. Čisto gotovo je tudi travnik pod vodo. Drugih prehodov ne poznavam. Torej morava počakati, da se megla razvleče. To pa trajalo kvečjemu eno ali dve uri. Ko se bo spet videlo, bova poiskala na gozdnem robu kakšno hišo, katero koli bova zagledala. Za zdaj pa ne moremo odtod. Tamkaj pred nama je nekakšen jarek ali bazar, kaj jaz vem. Kaj je zdaj, pa tudi ne vem. Saj niti ne vem več, od katere strani smo prišli.«

VI.

Pod velikimi hrasti.

»I no, potrpi, Germain,« je rekla Marička. »Saj nam ni hudega na tej vzpetinici. Dež ne bo prodrl skozi listje teh velikih hrastov in lahko bova zakurila. Čutim namreč stare store pod sabo. Zanič so, pa so zadosti suhi, da bodo goreli. Saj imate kresilo, Germain? Pravkar ste še kadili pipo.«

»Imel sem ga! Kresilo je bilo v vreči na sedlu, z divjačino vred, ki naj bi jo prinesel svoji nevesti. Ampak je prebita kobilu vse odnesla, celo moj plašč, ki ga bo izgubila in ga razcefrala ob vejah.«

»Saj ni res, Germain. Sedlo, plašč in vreča, vse je na tleh pred vašimi nogami. Sivka je potrgala jermenje in vse stresla s sebe, ko je ušla.«

»Bog nebeški, res je!« je rekel kmet. »In če bi mogla tipaje nabrati nekaj dračja, bi se lahko posušila in se ogrela.«

»To ni težko,« je rekla Marička. »Saj dračje človeku povsod poka pod nogami. Ampak dajte mi najprej sedlo.«

»Kaj boš z njim?«

»Posteljo bom naredila za malega. Ne, ne tako, narobe. Tako se vsaj nikamor ne bo prekotatili. In še čisto gorko je od konjskega hrbita. Podprite mi sedlo na vsaki strani s kamni, tamle so!«

»Jaz jih ne vidim! Ti imaš pa mačje oči!«

»Na, je že narejeno, Germain! Dajte mi svoj plašč, da mu ovijem z njim njegove drobne nožice. Moja ogrinjalka mu pokriva život. Poglejte, če ne leži prav tako dobro kakor v svoji postelji. In potipajte ga, kako je gorak!«

»Res je. Ti pa znaš vardevati otroke, Marija!«

»Saj to nič težkega ni. Zdaj pa poiščite v vreči svoje kresilo, jaz pa bom nabrala dračje.«

»To dračje sploh ne bo gorelo, prevlažno je.«

»Ničesar ne verjamete, Germain! Ali se res ne spominjate, da ste bili nekoč pastir in da ste kurili na polju, če je še tako deževalo?«

»Da, to znajo otroci, ki pasejo. Jaz pa sem le poganjal živino, odkar sem shodil.«

»Zato so vam tudi roke bolj močne kakor pa spretne. Lejte si, kres je naložen, zdaj boste videli, kako bo gorel! Dajte mi ognja in prgišče suhe praproti. Dobro. Zdaj pa pihajte. Saj nimate jetike?«

»Ne da bi vedel,« je rekel Germain in pihal kakor kovaški meh. Čez hip se je plamen zasvetil, vrgel najprej rdečo svetlobo in nazadnje vzplapolal v modrikastih zubljih pod hraste, se boril z meglo in sušil polagoma ozračje deset čevljev naokoli.

»Zdaj bom pa sedla zraven fantka, da kakšna iskra ne pade nanj,« je reklo dekle. »Vi pa nalagajte nea ogenj in glejte, da ne ugasne, Germain! Tu se nas ne bo lotil ne kašelj ne nahod, zagotavljam vam.«

»Dekliš, ti si pa od sile,« je rekel Germain, »kres znaš kuriti kakor majhna nočna vešča. Kar poživilo me je in pogum se mi vrača. Pravkar sem bil že hudo slabe volje, ko sem imel noge do kolen mokre in ko sem premišljal, da bom ostal takole do svita.«

»In kadar je človek slabe volje, se ne domisli ničesar,« je povzela Marička.

»Ti torej nisi nikoli slabe volje?«

»Naka, nikoli ne. Čemu tudi?«